

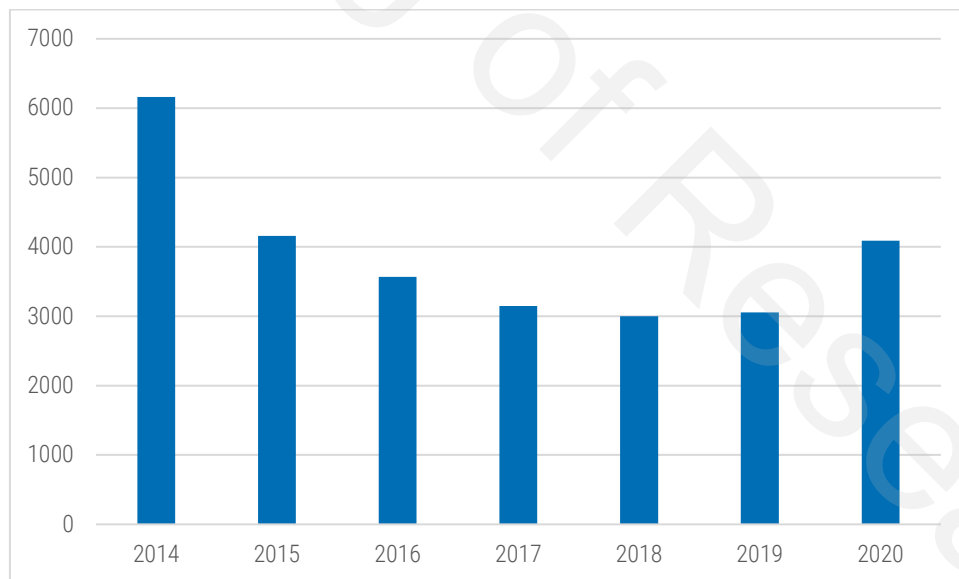
2020. a statistiline teave katseloomade kasutamisest loomkatsetes Eestis

Statistiline teave on koostatud loomkatseprojektide lubade omanike esitatud protokollide põhjal. Protokollid esitati nii 2020. aastal pooleli olnud kui ka lõppenud loomkatsete kohta.

Loomkatsetes kasutatud katseloomade arv ja liigid

Aastal 2020 kasutati loomkatsetes 4089 looma. Võrreldes varasemate aastatega on toimunud oluline tõus loomade kasutamises. Viimati oli sarnane kasutus aastal 2015, mil katsetes kasutati 4161 looma. Loomkatseprojekti lube anti 2020. aastal välja 20, nii ka aastal 2019.

Joonis 1. Loomkatsetes kasutatud loomade koguarv aastatel 2014-2020

Tabelis 1 on näha 2020. aastal loomkatsetes kasutatud loomade arv ja protsentuaalne jaotus liikide kaupa. Võrreldes eelneva aastaga vähenes 2020. aastal sigade, küülikute ning muude lindude ja muude kalade kasutus (muude lindude ja muude kalade hulka kuulusid eelnevatel aastatel looduses vabalt elavad loomad, näiteks rohevindid ja haugid). Tõusis peamiselt näriliste ja veiste, vähesel määral ka kanade kasutamine.

Tabel 1. Loomkatsetes kasutatud loomade arv liigiti

Liigid	Loomade arv	Protsent
Hiired	1864	45,59
Rotid	669	16,36
Veised	1425	34,85
Küülikud	52	1,27
Kanad	79	1,93
Kokku	4089	100,00

Eestis kasutati 2020. aastal loomkatsetes vaid tabelis 1 nimetatud liike. Kõiki loomi kasutati loomkatses esmakordselt ehk ühtki 2020. aastal katsetes kasutatud looma ei olnud varasemalt üheski loomkatses kasutatud.

Katseloomade päritolu

Kõik esmakordselt katsetes kasutatud loomad on pärit Euroopa Liidust. Väljaspool katseloomadega varustamiseks registreeritud ettevõtet sündinud loomade hulka kuulusid 2020. aastal veised ja kanad.

Tabel 2. Loomade päritolu

Päritolu	Loomade arv	Protsent
Loomad, kes on sündinud Euroopa Liidus katseloomadega varustamiseks registreeritud ettevõttes	2585	63,22
Loomad, kes on sündinud Euroopa Liidus, kuid mitte katseloomadega varustamiseks registreeritud ettevõttes	1504	36,78
Loomad, kes on sündinud Euroopas, kuid mitte Euroopa Liidus	0	0
Loomad, kes on sündinud väljaspool Euroopat	0	0
Kokku	4089	100,00

Loomkatseprojektide eesmärk

Tabelis 3 on loomade kasutamise põhieesmärgid ning alus- ja siirde- või rakendusuringute puhul ka eesmärgikategooriad, mille huvides loomi kasutati. Levinuim loomkatse eesmärk 2020. a-l oli alusuuringud, kus kasutati ~60% kõikidest loomadest. Suurima osakaaluga alusuuringute eesmärgikategooria (~24% kõigist kasutustest) oli närvisüsteem ning siirde- või rakendusuringute puhul oli suurima osakaaluga eesmärgikategooria loomadel esinevad haigused ja tervisehäired (~35% kõigist kasutustest).

Tabel 3. Loomade kasutamine eesmärkide ja nende kategooriate kaupa

Eesmärk	Loomade arv	Protsent
Alusuuringud	2437	59,60
Onkoloogia	720	17,61
Südame-veresoonkond (vere- ja lümfisüsteem)	268	6,55
Närvisüsteem	996	24,36
Tugi- ja liikumiselundkond	5	0,12
Immuunsüsteem	320	7,83
Kuse-suguelundkond	8	0,20
Endokriinsüsteem, ainevahetus	120	2,94
Siirdeuringud või rakendusuringud	1521	37,20
Loomadel esinevad haigused ja tervisehäired	1417	34,65
Inimesel esinevad hingamiseldundite haigused	99	2,42
Haiguste diagnoosimine	5	0,12
Õiguslike nõuete täitmiseiga seotud kasutus ja tavapärase tootmine	131	3,20

Katseloomade kasutus geneetilise staatuse põhjal

Nii 2019. kui ka 2020. aastal kasutati põhiliselt geneetiliselt muundamata loomi. Ühtki kahjuliku fenotüübiga looma katsetes ei kasutatud.

Tabel 4. Loomade geneetiline staatus

Geneetiline staatus	Loomade arv	Protsent
Geneetiliselt muundamata loomad	3385	82,78
Geneetiliselt muundatud, mittekahjuliku fenotüübiga loomade arv	704	17,22
Geneetiliselt muundatud, kahjuliku fenotüübiga loomade arv	0	0
Kokku	4089	100,00

Loomkatsete raskusastmed

Katsete raskusastmete jaotuses on muutus minimaalne võrreldes eelmise aastaga.

Tabel 5. Loomkatsete raskusastmed 2020. aastal

Raskusaste	Kasutatud loomade arv	Protsent
Taastumatu elutegevusega	278	6,80
Leebe	2611	63,85
Mõõdukas	1165	28,49
Raske	35	0,86
Kokku	4089	100,00